

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tariful, cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

„Mocrații“.

Dela un frate cărturar din comuna Margine, în Bănat, am primit o scrisoare noi, alta dl deputat Dr. Aurel Vlad, în care spune că nebunitorii de oameni din Pesta au venit și prin părțile acelea și cutreerând satele, au răspândit și printre oamenii cei ușor crezătorii din poporul nostru credințele „socialiste“, ba au sucit capul cât de bine la numeroși Români, încât abia de mai poți sta cu ei de vorbă! Negrele paseri călătoare și ducătoare de otrăvă pentru suflete, se numesc pe sine „democrații“ adevărate oamenii poporului, și făgăduesc poporului bunătați câte n lume și n soare, îndeosebi că vor face ei ca să se împartă moșiile cele mari ale bogățiilor, între cei săraci, și vor face ca să fie toți oameni deopotrivă în țeară, să nu mai fie unul grozav de bogat și altul grozav de sărac, să nu mai umble unul în caleasă trasă de patru, ba de șase armăsari ca șase zmei, altul abia să se razime pe cărja lui de alun ori de salcă...

Și când se știe că bogăția se câștigă în lume cu sudoare și încordare multă, și încetul cu încetul, — ce poate fi mai plăcut urechii omului găgăuț, și ce mai amăgitor pentru sufletul lui, ca aceea, că-i spui că îl vei face în curând bogat și pe el, și că bogăția are să-i cadă așa gata în palmă, ca porumbul fript în gură! Și fiindcă făcătorii de minuni cari propovăduesc venirea acestei împărății pe lume, se numesc „democrații“, fiecare credincios al lor se numește „democrat“, ear cum Românii noștri prind rău cuvintele nouă, ei se numesc „mocrații“ și singuraticul pe sine „mocrat“... Și ci-că-s pline azi satele noastre de prin Bănat și Ungaria, de prin Bihor, de astfel de „mocrații“.

O, voi rătăciții noștri frați! Dar' nu vedeți voi că cei-ce vă chiamă să-i urmați pe căile acelea pline de făgăduințe deșerte, sunt numai niște *nebunitori de popoare*, niște mișei, cari nu ținesc la altceva, decât să vă atragă în vraja stăpânirii lor, ca paiangeni muștele, pentru a vă putea suge și rămășița de sânge și putere ce v'a mai rămas în vine nestoarsă de cealaltă stăpânire lumească cu ale ei biruri toate? Nu vedeți voi că acești vagabunzi voesc să facă și din voi niște vagabunzi și netrebniți, că făgăduindu-vă ce nu vă pot da, averi de-a fitea și de-a gata, vă fac să vă dați negrijii chiar și puțină moșuță ce aveți, nădăjduind la cea mare și bună ce „va veni“? Și așa vă fac oameni stricați, aplecați spre lăcomii neiertate de legile țării, nici la noi nici aiurea, și dedați ca mâne nelucrării, lenii, cum se și șade unui „mocrat“ adevărat!... Și nu vedeți voi că acești vagabunzi nu trag cu ochiul decât după sleitele voastre pungulițe, ca de mai e ceva pe fundul lor, apoi să le dați lor, cumpărându-le foile lor cele aducătoare de învățături inveninate, și să cumpărați cărțile lor nu mai puțin veninoase, ba vă vor pune

și la anumite biruri, „pentru a ajuta lupta lor cea sfântă“, din care voi nu veți avea nici cel mai mic bine, decât nemulțumire și ațîțare vecinică în suflet, și necaz cu legile țării.

Ei vă învață să vă depărtați de biserică și școală, căci nu sunt de o credință cu voi, sunt toți vagabunzi jidani și alt neam, cari de bună seamă nu voesc înflorirea bisericii și școlii române, ci peirea lor, căci acestea ne-au ferit nouă neamul de cutropire prin zecile de grele veacuri cu miile lor de primejdii, prin cari, alipindu-ne de biserică și școală, am trecut teafări și am rămas aceea ce au fost părinții și moșii noștri. Ear' de e și câte un Român ticăloșit printre ei, pe acela îl plătesc scump ca să se dea unealtă în mâna lor, ca vorbind cu voi bine românește, să vă amăgească cu atâta mai ușor și mai amar!

Și voi poate nici n'ați văzut pe fruntașii „mocraților“ vostri, că ei trimit printre voi numai pe slugii lor, pe uneltele lor, care știu suci și răsuci câteva vorbe și făgăduințe, ca și cum ar ști asvêrli niște „mislic“ între pești, — dar' mergeți numai de vedeți odată pe fruntașii lor ce oameni sunt: sunt oameni pe a căror burță mare numai se leagă lanțurile de aur, de capetul cărora atârna ceasurile scumpe de aur pe care le-au luat din bogăția adunată așa bănuț cu bănuț dela ușor crezătorul popor, care pentru minciunile lor îi acopere cu bani dați pe foile și pe cărțile lor și ca „taxe“ de ajutorare a „partidului“! Intrebați numai despre căpetenia acestor înșelători, și veți afla că el, cel așa de îndurat și cu durere pentru sărăcime, are *cinci case mari și scumpe în Pesta*, unde fiecare casă face cât jumătate din un sat de al vostru! Dar' ian cereți și mergeți la el și-i cereți să vă împartă și el, nu toate, ci măcar una din acele case, ca să vă ajute, să vedeți vă va da? El și slugii lui cer numai dela voi, și vă învață să nu mai dați pentru biserică voastră și a părinților vostri, care se roagă pentru mântuirea sufletelor voastre și a părinților vostri, ci să-i dați numai lui, c'apoi el știe ce să facă cu banii! Averele altora făgăduiește că vi-o va împărți, dar' din casele lui să nu cereți un dărab de cărămidă, că vă dă cu cărămidă-n cap, nu cu banii de pe ea în sleita voastră pungă!

Așa este asta, o, rătăciții noștri frați!

Dar trecând preste minciunile și făgăduințele deșerte ale acestor proroci falși, — ce cias rău și ce duh rău s'a pogorit peste voi, frații noștri, ca să vă luați acum de-odată după trimisiile dușmanilor neamului și legii noastre românești, și să vă desfaceți de sfătuirile tuturor învățătorilor neamului nostru? Cum puteți voi crede, că vrea cineva binele poporului românesc, mai mult ca cărturarii și învățății neamului, cari își arată dragostea lor față de voi prin foile noastre naționale și cari toți, unul ca unul, vă des-

mântă dela calea nebună pe care ați lunecat?! Până și arhierii s'au cutremurat în ale lor tronuri, din cari veghiază asupra bisericii și poporului, și în vorbirile lor se luptă contra socialismului rău povățuit, care se răspândește printre voi! Așa mai nou sfinția sa noul vlădic al Lugojului Dr. V. Hossu, un om învățat și cu cea mai bună inimă pentru națiunea și legea noastră românească, chiar în cuvântarea sa pastorală de Crăciun, a scris cu toată hotărârea contra pornirilor socialiste a poporului nostru, rugându-l și jurându-l să nu se abată pe aceste căi ale perzării, că nici un bine și nici o fericire nu-i va veni de pe acelea! Iar pe cei-ce învață poporul a merge pe acele căi, luminatul părinte îi numește și el „proroci mincinoși“ și nebunitori de popoare!

Fraților „mocrații“ de pe la Margine și din alte părți ale Ungariei și Bihorului, (că în Ardeal până acum ne-a ferit Dzeu de această ticăloșie) — treziți-vă până nu-i prea târziu, și vă reîntoarceți la bunele credințe ale legii și neamului nostru, și lăsați-o în foc „mocrație“-mișelie, căci știți cum e vorba: mai bine cu un om de omenie la pagubă, decât cu un mișel la dobândă, — mai bine cu cărturarii vostri cei de un sânge, de o lege, de o mamă, la viață modestă, muncitoare, uneori năcăjită, decât cu Salușinkăi (jidovi obraznici ce să dau pe lângă voi), cari vă învață prostii și lucruri pentru cari vă socoate lumea cea cuminte, de oameni slabi.

Vreți ridicarea poporului din sărăcime și lipsă? Dar și noi o vrem asta! Pentru asta ne trudim să-i dăm învățături prin cărți, prin foi, prin școală și biserică și prin pildă viuă, arătându-i și una și alta care se-l ducă la mai bine, la înălțarea sa materială. Dar asta prin *învățatură* se poate numai, pe rând și pe încetul, prin *muncă*, prin deprindere la *crutare*, — nu prin alergare după cai verzi pe păreți, cum sunt nădejdiile de a împărți cu puterea averile celor ce au mai mult ca noi! Și noi vrem îmbunătățirea sorții poporului și a muncitorilor, dar avem credința tare, că asta numai pe căile cumiții ale luminării și ale stăruinței în *muncă cinstită și isteasă* se poate ajunge, — nu în felul visat de „mocrații“ cei nebuniți de mișei străini!

„Tribuna“ la rând

Auzisem, dar lasasem să ni-se confirme știrea, că »Tribuna« dela Arad este luată la ochi de procurori, din chiar porunca ministrului președinte Tisza. Acum vedem din însuși numitul ziar, că i-s'au făcut nu mai puțin ca trei procese de presă unul după altul, pentru niște articli ce n'au plăcut dlui Tisza Pișta, pe care l-au ales bietii Români, slabi români, de prin Bihor!

Tisza se adeverește și prin aceasta de un bărbat politic cu mult mai mic decum își dădea aere prin venirea sa arogantă. Căci numai un bār-

bat politic mic poate avea timp de a face pe polițaiul presei naționalității, în loc să se ocupe de marile nevoi ale țării și pe acelea să le îndrepteze dacă poate!

Revenirea expatriaților.

Am scris în numărul nostru trecut că urmărirea dlui Aurel C. Popovici pentru procesele politice cari l'au silit să părăsească țara, s'au prescris și dsa se poate acum întoarce acasă.

Acum aflăm că aceeași prescripție a intrat și față de dnii Eugen Brode și Septimiu Albini, foștii vicepreședinte și secretar al comitetului național, și că azi și d-nia lor se pot întoarce acasă. Iar „Tribuna“ ține a ști, că reîntoarcerea tuturor acestor trei frați expatriați ai noștri, ar fi deja hotărâtă în principiu, și ei poate se vor și întoarce ca să iee parte activă la luptele politice ale poporului nostru din țările Coroanei ungare.

Drept are

»Telegraful Român« când în numărul seu mai nou atribue și scandalul Ungurilor dela Dej când Dr. Mihali a vrut să vorbească românește în congregație, — când, zic, atribue și asta pasivității noastre! Am decretat pasivitate față de cele mai de frunte din alegeri, cele pentru dietă, și am dus'o și unde nu 'i-a fost locul: în acțiunea față de comitate și în comună! Ear' acum când adie un vânt activist peste plaiurile românești, când încep să se miște Românii din amonțire — acum cei-ce erau dedați a ne vedea dormind, când ne aud graiul hotărât, se chiar »indignează«, par'că ar năvăli între ei Tătarii cari n'au nici un drept asupra acestor plaiuri, nu noi, adevărații moșteni și stăpâni ai acestui cuib fermecat numit Ardeal, și a frumosului Bănat și a Ungariei până la Nădlac și Orade!

Români! Treziți-vă cu toții la vieța activității, și faceți-se știe și să simtă îngâmfații stăpâni ai zilei, că noi încă trăim, și că ne reclamăm locul de onoare între popoarele țării!

Din pildele altora.

Cetiți și *mneavoastră*, „Mocraților“ de prin Bănat, Bihor, etc. cele de mai jos că vă privesc!

Economii englezi lucrători ai pământului, au trecut în anii din urmă prin cea mai grea ispită, ba strimțorare, ce se poate închipui și care pe alți oameni mai puțin isteți, 'i-ar fi zdrobit de tot!

Ei fuseseră anume multă vreme scutiți de îmbulzirea vnzătorilor de bucate și de vite din alte țări, prin faptul, că deși în alte țări bucatele și vitele erau mult mai ieftine ca în Anglia, dar' dusul lor peste mare era scump, încât ajunse în Anglia nu le puteai da ieftin cum le dădeau economii de acolo din țeară.

Și așa economii englezi erau dedați a înota cum am zice, în bine, și a nu prea avea grija zilei de mâne când poate veni și mai rău.

În timpul din urmă însă corăbiile s'au înmulțit așa de tare încât se bat una pe alta pentru a căpeta mărfuri de dus peste ape, și așa Englezii s'au trezit de-odată că încep a le veni bucate și vite din Europa, ba și din America, cari se vënd acolo mai lesne ca ale lor, prin ce economii englezi au ajuns în grozavă strimțoare!

Să vedeau bătuiți la ei acasă de îndepărtata și harnica străinătate!

Guvernul englez, ca să-și apere măcar vitele de concurența străinătății, a oprit de-odată aducerea de vite vii în Anglia, sub cuvânt că-i aduc boalele de vite din Argentina și-i nimicesc și pe cele din țeară!

Atunci Americanii și Europeanii au făcut *corăbii-ghetare*, în care duc carnea tăiată gata la Anglia și proaspătă ca de azi, și ieftină!

Și împotriva acestui lucru n'a mai avut ce zice nici guvernul englez, căci de altfel milioanele de lucrători din fabrici se bucurau de asta, având ei a trăi tot din bani gata! Economii însă se vedeau de nou strimțorați de moarte, cu vitele lor rămase cu prețuri tare joase!

Dar' cu toate astea economii englezi, nu să se dea la socialism prost, să atace averile altora: s'au pus pe judecare și pe iscodirea modurilor de o economie și mai *desvirsită*, cu ajutorul căreia să poată ținea piept cu lumea străină, deși țeara lor nu-i ajută ca pe alții, că e mai stearpă, și mai seacă în roadă! *Și au reușit nu numai să-și ferească economia de scăderea venitelor, ci chiar să 'i-le sporească!* Au început lucrarea pământului după cele mai înaintate descoperiri ale științei: luând din fabricile de gunoici măestri, gunoii de lipsă și îngrășând din greu pământul, apoi lucrându-l cu mașini așa fel, că de buruină în holdele engleze nici nu mai e urmă, și așa îngrijindu-și câmpiile de grâu, cucuruz napi, etc. încât iau azi de pe ele cele mai bogate roade, cele mai frumoase și astfel cele mai bine plătite!

Cultivă numai vitele cele de soiuri mai ales, fac lăptării mari, în cari pregătesc unt și brânzeturi de o bunănotate neajuns și împlu piețele cu ele, scoțând bani frumoși dela milioanele de lucrători ai fabricelor și locuitorii ai orașelor, — așa că străinătate numai cu greu mai poate ținea azi piept cu produsele economiei de câmp și de vite ale Englezilor! Ce vine din America și de aiurea, trece numai ca marfă de mâna a doua, căci luminații economii englezi nu pot fi așa de ușor întrecuți și bătuiți de nimenea!

De aceea ei sunt multumii pe deplin, și nu se gândesc să răstoarne buna rinduală a țării, să atace pe stăpânitorii fabricelor ori ai moșilor mari, cu gând a le împărți între ei averile, nu se fac „mocrații“, de cei de ris, cari nu-și vënd nici până în vîful nasului, ci lucrătoride cei cinștiți și isteți, cari sunt mândri de plugul lor și de jugurile vitelelor lor!

Și ce le-a adus aceasta mulțumire? *Învățătura!* Că ei n'au zbirat numai: „Nu mai putem trăi! Haid să luăm dela cei-ce au!“, — ci s'au dedat la căutarea științei economiei, pe care aplicându-o, au ajuns a ști cum să dreagă și să facă, ca să iasă ei biruitori peste sărăcie, și nu sărăcia să-i împingă la porniri și fapte osândite de lumea cea cu cap luminat ba rușinatoare pentru neamul lor întreg!

Și în Anglia nu e cel pământ bun! Dar să aibă ei pământul Bănatului și Ungariei, ce bogăție și-ar scoate! S'ar face colea *bogați* nu „mocrați“!

ale noastre, topindu-le în buzunarele lor și a advocaților lor! Și altele!

Ce învățatură vrem noi să scoatem din acestea? Doar aceea că oamenii noștri să nu mai cumpere de loc mașini economice mai mari, numai mărunțuri neriscate?

Nu! Noi suntem tocmai dintre cei cari mai tare stăruim, ca poporul nostru, pentru a se ridica și el în cele economice, — dar' în același timp suntem datori a-i face luători aminte la treburile de mai sus, ca nu cumva nobila lor pornire să aibă sfârșituri triste, spre paguba lor și a neamului.

Înainte pe calea avântului economic, dar' mai oainte de a intra în o întreprindere, faceți întrebare la frații buni, pricepători, cari cunosc firmele vânzătoare, ca să nu fiți înșelați de nimenea!

Că aici zace tot răul: Oamenii noștri cred prea ușor, și dau cât cere Jidanul, și el cere tot trei preturi, și apoi subscriu câte-un contract de tîrg în care atâtea șoroafe i-se pun bietului om în coaste, că coaste odată să aibă să nu i-se rupă din strînsul acelor șoroafe!

Sfatul nostru frățesc e: Proprietarii noștri mai cu prindere să cumpere mașini, și mici și mari, căci după cea mai bună știință a noastră, nici o mașină nu e prea scumpă, că-și plătește singură capul, prin folosul ce aduce, dacă omul o știe întrebuința cum îi este ei rînduiala! Dar' totdeauna înainte de a cumpăra după cutare catalog de prețuri ce-i vine la mână, ori după vorbele cutărui agent ce i-le descrie, să-și facă bine socoteala, că cutare mașină mare, d. e. de îmblătit ori moară mănăat cu putere artificială, plătită-va ea și atunci când i-ar merge mai slab ca mai bine, ear' dacă vede că ori-cum, de pagubă nu poate fi cu ea, atunci, **mai înainte de a face tîrgul, să se adreseze unor oameni de bine de-ai noștri, unei Reuniuni economice din apropiere, rugîndu-i să-și spună ce firmă e cutare și cutare, și de ce încredere e vrednică?**, și numai după-ace au știre bună că cu cine au de lucru, să înceapă tîrgul ori să subscrie contractul! Contractul asemenea să-l trimită spre vedere unor învățați de-ai noștri, pricepători ai legii!

Fără atari înainte cercetări, să nu se bage nimenea în tîrg mai mare! Că și firma cutare, fabrica cutare, altă marfă da când întrevine d. e. o Reuniune, ce merg grav, măestos și plini de viață și nădejdi.

Alții apoi vreau să pară perduți în gânduri mari, în planuri ideale și d'aceea au pasul melancolic, șovăitor și rar — doar ca să nu-și tulbure apa din creeri...

Toți trec și toți reîntorc și promenada întreagă pare un mușoiu de furnici. Și șgomot mult, risete nebune, vorbe înjumătățite și hohote asurzitoare să înalță până la fereastra mea.

Nu mai poți deosebi nimic din această mare de oameni, care să agită veselă și fără griji...

Și lumea grijă nu are, că minciuna merge alături de adevăr, virtutea la braț cu păcatul. Și nu vede cum pungășia trece triumfătoare pe lângă munca cinstită. Modestia e strimtorită de năvalnica obrăznicie, ce să îndeasă cu capul ridicat, ca un spic de grâu fără grăunțe. Sermana dragoste! Uite cum merge cu fața palidă, cu ochi stinși de dor — și-abia-și mai poate face loc prin vobura necredinței...

Și șgomot mult, risete nebune și vorbe înjumătățite și hohote asurzitoare să înalță până la fereastra mea...

Din poarta spitalului iasă grăbit un soldat și să apropie de femeea, ce și acum stă percută lângă arinul cel pe marginea șanțului de prăvălie. Ochii ei lacrămați și dornici cum fi ținea ațintiți spre fe-

niune economică, cum e și a noastră dela Orăștie, decât când o comandă de-adreptul omul cutare necunosător de treburi!

Frații noștri cărturari și proprietari de prin sate sunt dornici de înaintare economică, că de aceea se avîntă tot mai mulți până a-și lua mașini scumpe cu vapor, cu benzin, cu petrolin, cu electricitate, — noi numai bucura ne putem vîzînd această pornire în popor, — dar' în același timp suntem datori a-i face luători aminte la treburile de mai sus, ca nu cumva nobila lor pornire să aibă sfârșituri triste, spre paguba lor și a neamului.

Înainte pe calea avântului economic, dar' mai oainte de a intra în o întreprindere, faceți întrebare la frații buni, pricepători, cari cunosc firmele vânzătoare, ca să nu fiți înșelați de nimenea!

NOUTĂȚI

Tinerimea română din Orăștie s'a hotărît a face, ca scurtul carnaval de estan să se încheie aici în Orăștie prin o frumoasă petrecere cu dans, arangiată Sămbătă în 20 Februarie n. Petrecerea se va da în favorul ambelor biserici române din loc. Dorim de pe acum succes strălucit!

Noul ministru de culte Berzeviczy vrea să se scoată la iveală înaintea șovinismului unguresc, ca să vorbească nițel lumea de el, că a ajuns ministru, — și spre acest scop și-a luat și el de țintă tot pielea noastră: el pregătește nu nou asalt asupra școalelor noastre. Îl va începe în preparenzii, **neîngăduind să se dea diplome de învățători celor ce nu vor ști bine de tot ungurește!** Apoi propunerea limbii ungurești în școale o va silui în măsură mar mare ca pîn'acum!

Distincție. Cetim în „V. N.“ că dl Andreiu Bărsăneanu, profesor, a fost distins cu medalia Benemerenti cl. I. pentru scrierile d-sale.

† **Ioan Iancu**, capelan gr-cat. în Bobalna, a încetat din viață Sămbătă în 23 Ianuarie st. n. a. c. în etate de 37 ani. Fie-i țărina ușoară!

restrile spitalului, așteptând să între la scumpul ei George, ce zace greu bolnav — între streini. Să între să-și vadă odorul, singurul ei copil, la care să uita ca la chipul blîndului Christos.

Soldatul i-a spus ceva și s'a cutremurat femeea. Palidă ca moartea cu ochii aiuriți a sărit în sus ca mușcată de șerpe și cu glas nebun de durere a răcnit:

— George a murit? Și apoi a picat fără simțiri în șanțul de lângă promenadă, din fața spitalului, în care George al ei a închis ochii pentru vecie. A murit sormanul între streini, care nu l'au cunoscut și nu i-au spus nici o vorbă de mîngăiere...

Pe un moment a înțelenit și lumea șgomotoasă de pe promenadă — ca să vadă cât de sublim au amezit câte-va gingașe dame, care au știut să folosească momentul bine-venit.

Și apoi ear s'a mișcat furnicarul de pe promenadă. Căci azi e Duminecă și cerul e senin și a soarelui raze sunt în plină strălucire. Câte un firicel de iarbă verde tremură sfios pe margini de cărări și salcâmii, de nu și-ar teme podoaba, ar surprinde lumea cu câte un mugurel.

Vasile C. Osvad.

Papa Piu X. sătul de domnie?

Știri senzaționale vin din Roma. Ci-că Papa Piu X. ar vrea să abzică de tronul papal, fiindu-i lui o greutate prea mare înalta slujbă în care a fost ridicat. Sfinția Sa e om mai familiar și moravurile din curtea papală îl nemulțimesc foarte. E aproape nefericit, că la masă trebuie să mănec tot singur, să stee închis pe viață, pe când Sf. sale îi plăcea largul lumii. Cardinalii îl rezeacă mereu cu lucruri gingașe și Sf. sale neplăcute. Cu un cuvînt e tare nemulțumit, și îmbătrînește vîzînd cu ochii și la cei ai săi le e teamă că într'o zi l'or găsi mort. Că vestea morții i-s'a și răspîndit odată zilele astea.

— **Numărul acesta și cel viitor se mai trimite tuturor abonenților vechi. Cu numărul 5 se va opri foaia la adresa celor ce n'au renoit abonamentul nici nu au cerut anume trimiterea și în anul acesta.**

Serată musicală în Turda. Societatea de lectură a femeilor române din Turda și jur invită la **serata musicală-declamată** împreună cu dans, ce o va aranja Dmîneacă, în 14 Februarie st. n. a. c. în sala cea mare dela „Hotel Europa“ din Turda, în favorul „Societății“.

Program:

1. a) „E greu să uiți“, romanță de O. Spirescu. b) „Consolarea“, romanță de C. Decker, cântate de d-soara Idușca Mesaroșiu acomp. la pian de d-soara Eugenia P. Mesaroșiu. 2. „La Icoană“, poezie de A. Vlăduță, declamată de doamna Augusta Dr. Moldovan. 3. „Valse brillante“, de I. Schulhoff, op. 20, executat la pian de d-soara Eugenia P. Mesaroșiu. 4. „Ideal“, poezie de G. Coșbuc declamată de doamna Ecaterina Dr. Pățăcean. 5. a) „Ce vrei?“, romanță de I. Paschill. b) „Nu pot uita“, romanță de A. Giuliam, cântate de doamna Olimpia vîd. Dr. Moldovan, acomp. la pian de d-soara Eugenia P. Mesaroșiu. 6. „Nița Paingiu“, monolog de C. Bredecian, predat de dl Augustin Rațiu.

Comitetul aranjator: Aurelia Boldea, presidentă, Vîd. Ana Cîgărean, vice-presidentă, Victor Bugner, secretar, Augusta Dr. Moldovan, cassieră, Lucreția Mureșan, controloră.

Comitetul de Domni: Dr. Iuliu Popescu președinte, Dr. Valer Moldovan, vice-president, Dr. Ionel Mesaroșiu, vice-president, Dr. George Pățăcean, secretar, Dr. Victor Bontescu, Ioan Boșian, Iuliu Căliani, Emil Cenar, Virgil Cenar, Ioan Jantea, Ludovic Mesaroșiu, Aurel Moldovan, Mihail Moldovan, Dr. Eugen Pățăcean, Emil Pop, Simion Poruțiu, Augustin Rațiu, Dr. Toma Vasinca, Dr. Ioan Vescean, Dr. Aurel Vlad.

Energicii Cehi au ajuns și ei a face să li-se prețuiască mai mult limba în armată: Comandantul corpului 8 (Bohemia), dă ordin să se deschidă cursuri (școale) pregătitoare și unele superioare pentru învățarea, 3 ore pe săptămână, a limbii Cehi, de către elevii ce să pregătesc a servi în armată și nu știu încă această limbă.

Bal arangează universitarii români din Cluj la 18 februar 1904 în sala cea mare a Redoutei orașenești. Începutul la 8 ore sara. Venitul curat este destinat pentru masa studenților academici.

Ofertele marinimoase a să adresa cassarului Eug. Sâmpetean, stud. jur. Deak ferencz-utca 29.

Comitetul: Romul Veliciu președinte, Augustin Rațiu vice-președinte, Valentin Poruțiu vice-president, Eugen Sâmpetean cassar, Emiliu Dan secretar, Aurel Moldovan controlor, Vasile Nossa secretar, Iuliu Dan, Vasilie Lucaciu majordomi.

Cununie. Dl Ioan Cosma își anunță căsătoria sa cu d-soara Floarea Budoiu, Duminecă în 18/31 Ian. st. n. 1904, în biserica gr.-or. din Orăștie.

Dorim ferice tinerei perechi.

Petrecere cu dans în Iliia se arangează în presara Sf. Trei Ierarhi, Joi în 11 Febr. n. (29. Ian. v.), în favorul copiilor seraci dela școala confesiouală gr.-or. română din Iliia. Petrecerea se va ținea în hotelul Vîndătorul.

Petrecere cu dans se aranjează în Brad, în hotelul „Central“ la 1/14 Februarie 1904, în favorul „fondului elevilor morboși dela gimnasiul român gr.-or. din Brad“. Comitului aranjator: Corpul profesoral.

Reclamele.

În timpul din urmă s'a pornit o interesantă polemie în unele din gazetele noastre. În fine a venit la rînd și tema reclamelor, ce să publică în gazetele noastre.

Dela început însă spun, că după părerea mea tema aceasta s'a folosit prea pe ascuț și în un fel, care îți lasă impresia, că gazetele noastre nu recunosc deplina importanță a acestei teme.

Ori cât de ciudată s'ar părea chestia reclamelor — discutată ca atare, cei care urmăresc fazele vieții economice recunosc că reclamele azi sunt un factor important — aproape atât de important că să înșirue lângă factori economici importanți ca: munca și capitalul.

Faptul, că cu acest factor economic, cu reclamele, să fac cele mai dese, mai mari și doar mai ridicole abusuri — nu ne îndreptățește, să nu-i dăm importanță, ce o are.

Din acest punct de vedere privită chestiunea, să explică pentru-ace am zis că chestia reclamelor s'a pus de unele gazete ale noastre prea pe ascuț și în o formă, care îngreunează aplețirea și discuția trebuincioasă pentru o sănătoasă rezolvare.

Căci sunt alte chestiuni de prima importanță, care cer soluțiunea, ce trebuie să premeargă ori cărei discuțiuni asupra felului și formelor, ce să dau reclamelor publicate în gazetele și în alte publicațiuni românești.

În primul rînd ni-să îmbie stabilirea principială, că pot ori nupot să fie și e bine sau nu e bine să fie gazetele și publicațiunile noastre obligate, îndatorate să dirigeze, să controleze și să cearnă și partea cu anunțurile, cu reclamele — așa ca acea să cadreze pe deplin cu principala țintă, cu culoarea gazetei, ca atare.

La stabilirea aceasta, trebuie să fie deja rezolvate chestiuni ca:

a) e corect și la scop ducător să facem economie pur națională, izolată de ori ce relații cu economiile internaționale?

b) e bine sau nu, să decretăm principialii factori economici ca: muncă, instrucție, aptitudini, capital și zicem și reclame, ca factori naționali, ori să-i lăsăm cu caracterul lor internațional și să nisum să-i folosim numai în favorul economiei naționale?

Și-apoi revenind asupra temei din vorbă să ne dăm seama că:

a) reclamele publicate în gazetele noastre formează o chestie pur financiară a gazetelor sau apoi sunt o întregire a cuprinsului din corpul gazetelor?

b) Iau gazetele și publicațiunile noastre responsabilitatea morală barem pentru reclame?

Toate aceste formează un întreg complex de chestii importante, care, cred, nu îngăduie nici unei gazete românești să discute tema reclamelor așa în treacăt și atât de neavenit.

Deprinde dela aprecierea ce e trebuință să se stabilească.

chiar pentru salvarea nimbului gazetării noastre — să judecăm ce învoalvă mai mare pericol: publicarea în limbă streină a unei reclame ori publicarea în românește a astorfel de reclame, care ușor pot duce în rătăcire credulul nostru public?

Ca să fiu mai explicit — iată o pildă:

Presupunînd, că să stabilește principiul, că reclamele străine, ca cuprins au loc în gazetele noastre: eu cred că publicarea în ungurește ori nemțește a unei reclame, e mai mic pericol decât publicarea în românește a zecilor de reclame, ce înbie bani ieftini, prin firme streine, pe hipoteca ce o oferă pămîntul românului.

Și reclame de felul acesta apar zilnic aproape în fie care gazetă d'a noastră. (Vezi anunțurile: „Pecunia“, „Desrobirea pămîntului“, Banca Goré Ferencz etc).

De data aceasta, eu nu intru în discuția chestiunii. Eu am sulevat-o numai.

Și după-ace chestiunea privește în primul rînd pe gazetele noastre, am nădejdea că o să se pornească o cinstită și lămuritoare discuție. Căci numai recunoscută fiind importanța chestiunii și numai după-ace punctele de mănecare vor fi cunoscute pe deplin — numai atunci cred, că să putea discuta chestiunea — așa cum merită.

Vasile C. Osvad.

FEL DE FEL

Povești postume despre răposata „Tribuna“... și despre unele nerăposate... Într'unul dintre orașele locuite de „inteligință“ română mai numeroasă, ci-că trăia și, dacă n'a murit, trăeste și astăzi, o femeie care să înălțase din păturile cele mai de jos ale poporului nostru, la rangul de „doamnă“, și făcea parte din așa numita „inteligință“ română din acel oraș, ba să ținea chiar mai „prima“ printre alte cocoane și coconițe...

Nu încapă îndoială că toți nu putem să avem față de persoane care să ridice pe calea culturală din pături joase la cele mai înalte, decât laudă, admirațiune, stimă. Doamna noastră însă nu făcea parte dintre acele puține ființe alese, ci Dumniaei ajunsesse doamnă, lăpădându-și pur și simplu mîndrul port național, în schimbul „androacelor“ domnești; încolo era bătă în toate privințele!

Între tinerimea studioasă din acel oraș, lucru naibii, oare-cine scosesse vestea, că doamna noastră, care își da altfel aere de suverană și mulțimea la salutări numai cu pe la noi neobicinuitul „bogiur“ (bon jour) și „bon soir“ (bon soir), — ci-că n'ar fi știind nici ceti!

Celor mai mulți nu le venea să creadă una ca asta despre o doamnă altfel atât de mîndră și cuare, și pentru ca să se încredințeze despre adevăr, luară hotărîrea să o pună la încercare.

Unuia îi trăzni prin minte o idee, ș'anume: la cel dintâi privilegiu de-a fi cu dumneaei, să i-să dea spre judecare o poezie de Coșbuc, reproducă de „Tribuna“, care pe atunci încă nu trecuse pe alte lumi; și să hotărî, ca să i-să dea gazeta cu literale dea'ndosul spre cetire, ș'apoi să vadă fieștecare ce-i drept, ce nu, din spusele gurii satului?

Ziua mult așteptată de tinerii cei mai drăcoși, sosi. Era tocmai „jour fix“ la doamna noastră, când într'adever, după cum să plănuiise, unul dintre cei mai serioși tineri, dete D-nei „Tribuna“ întoarsă, spre cetirea și aplețirea poeziei publicate pe pagina a doua, și cu încordată luare-aminte așteptau toți clipele următoare, decizețoare.

D-na a luat „Tribuna“ în mână, așa întoarsă cum i-să dase, s'a chiar apropiat de lampă ca să vadă mai bine, și după-ace a trecut cu ochii de vreo câte-va ori preste șire, i-a dat'o tinerului înapoi, zicîndu-i: „Îmi place foarte mult poisia, e admirabilă!“

Tablou!!

Usturel.

Convocare.

Onorații membri ai *Reuniunii române de înmormântare din Orăștie* se invită prin această, în sensul §-ului 14 lit. f.) din statute, la a **VII-a adunare generală ordinară** a Reuniunii, care se va ținea **Duminecă în 25 Ianuarie v. (7 Februarie n.) 1904 la 11 ore a. m. în localul școlii gr.-or. rom. din loc.**

Orăștie, la 10 Ian. v. 1904.

Dr. I. Mihu m. p., Ioan Moța m. p.,
director. secretar.

Anunț de căsătorie.

Un comerciant june român dintr'un opid de pe clisura Dunării, care are avere proprie în sumă de 10.000 cor., în lipsa de cunoștință și timpul necesar, își caută pe această cale o consoartă — fată în etate de 20—25 ani, — care să aibă zestre 4—6000 cor. Ofertele serioase, provizute cu posă, să se adreseze la Redacțiunea acestei foi, sub numele »OLIMPIU«. Discreție asigurată.

2—3

Sz. 10789—1903. tkvi.

Arverési hirdetmény kivonat.

A szászvárosi kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi hogy Moranca Ilie végrehajtatónak öszv. Popa Iliszé végrehajtatást szenvedő elleni 170. K tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. bíróság) területén levő a Szerekán fekvő a szerekai 51. sz. tjkvben a 2. rd. 247. 248 hrsz. ingatlanra 430. K, a 5. rd. 566. hrsz. ingatl. 20. K, a 6. rd. 580/1. hrsz. ingatl. 12. K, a 10. rd. 1111. hrsz. ingatl. 91. K, a 12. rd. 1272/1. hrsz. ingatl. 23. K, a 13. rd. 1420. hrsz. ingatl. 12. K, a 17. rd. 1696/1. hrsz. ingatl. 12. K, a 18. rd. 1752. hrsz. ingatl. 27. koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi Márczius hó 16-ik napjának d. e. 9 óraker** Szereka község házánál megtartandó nyilvános árverésen e megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozok tartoznak, az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászvároson 1903. évi december hó 18-bn.

A kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság.

Sóhalmy,
kir. albiró.

Sz. 1545—1903. végrh.

Arverési hirdetmény.

Közhírré teszem hogy a szászvárosi kir. járásbiróság 1903. évi Sp. I. 631/3. számú végzése következtében Dr. Vlád Aurél ügyvéd által képviselt Vulku és Komšia javára, Kaluzsa Ignác 811. K 59 fill. s járulékai erejéig fogantositott kielégítési végrehajtás útján felül foglalt és 2070. K becsült ingóságok, u. m. bolti berendezés és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Ezen árverés a dévai kir. járásbiróság 1903. évi V. 2148. sz. végzése folytán 811. K. 39. fill. tőkekövetelés, ennek 1903. évi július 10-ik napjától járó 6% kamatai, váltódij és peddig 102. K 07 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig Piski telepen alperes lakásán leendő eszközzésére **1904. évi február hó 3-ik napjának d. e. 11 órája** határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsárán alól is elfognak adadni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltaták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Déván, 1904. évi január hó 11-ik napján.

Schuster Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

Magazin de cucuruz.

Subscrisul aduc la cunoștința On. public din Orăștie și jur, că am deschis magazin de cucuruz în casele dlui GUSTAV WAGNER, vis-à-vis de judecătoria cercuală. Cucuruzul e calitatea cea mai bună, din România și Banat. Cu prețurile cele mai moderate.

Rugându-mă pentru binevoitorul sprigin, mă semnez

Cu toată stima

Ilie Cimporescu.

2—5

Sz. 133—1904. kir. végr.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Szászvárosi kir. bíróságnak 1903. évi V. 1127. számú végzése folytán, Dr. Vlád Aurél szászvárosi ügyvéd által képviselt Ardeleana pénz és hitelintézet részvény társaságnak Trufás Lázár s társai elleni 128. K tőke, ennek 1902. évi 22/L-től 6% kamatai, 45. K 75 fill. eddigi és 3. K 10. fill. ezuttali költségek erejéig kielégítésként lefoglaltat és 1180. K becsült ökrök, tehének, sertés, széna és egyéb ingok birói árverésen el fognak adadni.

Mely árverésnek a Szászvárosi kir. járásbiróság 1903-ik évi V. 1127/2. sz. végzése folytán, a helyszínen leendő eszközzésére vagyis Ó- és Uj-Sebeshelyen, és a Kukuiban levő adósok lakásain, **1904 évi február hó 13 napjának d. e. 9 órája** tűzetik ki határidőül a midőn is a fenti ingok esetleg becsárán alól is azonban csakis készpénz mellett fognak eladatni.

Kelt Szászvároson, 1904. évi február hó 20-án.

Rácz Árpád,
kir. bir. vgrhajtó.

Sz. 130—1903. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 és 120 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbiróság 1903. évi V. 824 sz. végzése következtében Dr. Vlád Aurél szászvárosi ügyvéd által képviselt Ardeleana pénz és hitelintézet részvénytársaságnak Matei Alexá és társa ludesti-kosztési lakások és végrehajtatást szenvedettek ellen 73 K 31 fill. eddigi és 3 K 80 fill. ezuttali költségek iránt kielégítésként lefoglalt és 612. K becsült ökrök, árverésen el fognak adadni.

Mely árverésnek a szászvárosi járásbiróságnak 1903. évi V. 1266/8 sz. végzése folytán helyszínen vagyis Ludesti községben adósok lakásán leendő eszközzésére határidőül kitűzetik **1904. évi február hó 11-ik napjának dél előtti 9 órája**, a midőn

is a fent kitett ingók esetleg becsárán alól is azonban csakis készpénz mellett fognak eladatni.

Kelt Szászvároson 1904. évi január hó 20-án.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Szám. 8396-903 tkvi.

Arverési hirdetmény kivomata.

A szászvárosi kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság közhírré teszi hogy Koszteszk Niculae végrehajtatónak Koszteszk Eftimie végrehajtatást szenvedő elleni 110. K tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. bíróság) területén levő a Szerekán fekvő a szerekai 256. szám tjkvben a 1. rd- 198. hrsz. 68. K, a 2. rd. 185. 186. hrsz. 53. K, a 3. rd. 23. 24. hrsz. 392. K, a 4. rd. 415/1. hr hrsz. 2. K, a 5. rd. 1108. hrsz. 45. K, a 6. rd. 1662. hrsz. 59. K, a 7. rd. 451/2. hrsz. 22. K, a 8. rd. 1583. hrsz. 64. K, a 9. rd. 58/1. hrsz. 55. K, továbbá az u. o. 468. szám tjkvben a 1. rd. 957. 960. hrsz. ezen ingatlanra az 1881. évi LX. t.-cz. 157. §-nak alkalmazásával 364. koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi február hó 19-ik napján d. e. 9. óraker** Szereka község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szászvároson 1903. évi november hó 21-én.

A kir. járásbiróság mint tlkvi hatóság.

Sóhalmy,
kir. albiró.

Az onoare a aduce la cunoștința onoratului public, că în restaurantul meu servesc numai

„Bere Coroana“

de I-a calitate din fabrica Dreher
(à la Pilsen)

în fiecare zi începere proaspetă de butoiu, totdeauna ținută în gheață.

Servesc cu vinuri excelente și cu cugnă bună, precum și cu

odăi eftine!

Rugând onoratul public pentru cercetare și spriginire binevoitoare semnez,

Cu toată stima

Aladár Szatmáry.

ospétarul hotelului „Széchenyi“.

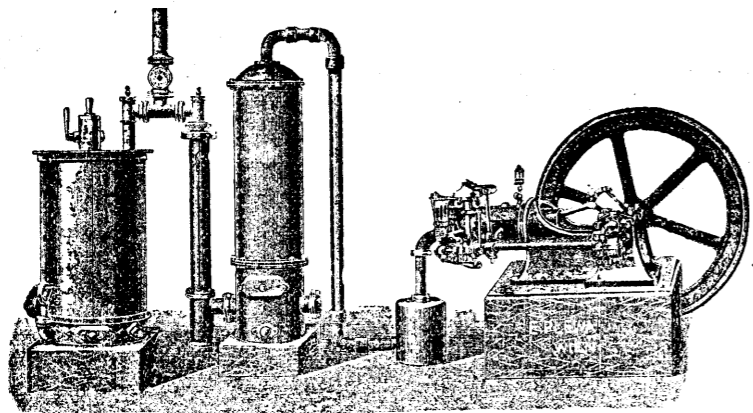
3—3

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körut 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului **E. Plewa, succesorul firmei Brauner și Klasek.**

Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor, 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

Tot aceiași motoare provizute cu arangement pentru gaz sugativ, reduc cheltuelile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

— Catalog gratis și franco. —

○ Să primesc reprezentanți solizi în provincie. ○

5—52

Insertiuni și reclame,
cu prețuri moderate,
să primesc la Administrația foii
„LIBERTATEA“